

ARHITECTURA ȘI PUTEREA STATULUI SUVERAN MOLDOVA

Autor: magistrul în arhitectură, lector universitar Alina Ostapov

Universitatea Tehnică a Moldovei

***Abstract:** Considering that cities serve as centers of political, economic and cultural development is important holistic approach to spatial planning of cities. The objectives of this article are examining changes that have occurred in spatial developing of Moldovan state and identifying new trends in urban planning in the context of transition to a free economy and democracy.*

***Cuvinte cheie:** stat suveran, arhitectura, politică*

Anul 1989 reprezintă în istoria Europei momentul în care fostele țări socialiste din Europa Centrală și de Est și-au câștigat autonomia și dreptul de a se autoadministra, fapt ce a determinat apariția de noi funcțiuni și responsabilități ale guvernelor locale, a determinat schimbări substanțiale în natura, rolul și funcționarea guvernelor și instituțiilor, și organismelor implicate în dezvoltarea spațială și în adoptarea politicilor urbane. Trecerea de la guvernare la guvernanță este o transformare notabilă, care se caracterizează prin implicarea și interacțiunea multiplilor actori urbani locali și regionali în procesul de planificare. În contextul noii guvernante, deciziile și politicile care afectează dezvoltarea spațială, revitalizarea zonelor centrale, locuirea, infrastructura de transport și aprovizionarea cu resurse, au consecințe în plan economic și social atât la nivel local, cât și teritorial. Soluțiile de planificare urbană și reacțiile mediilor construite existente sunt destul de diverse, acestea fiind consecințe ale schimbărilor politice ce s-au manifestat după anii '90 în toate statele ex-sovietice, inclusiv Republica Moldova: reintroducerea principiilor economiei de piață, crizele financiare la nivel de stat, privatizarea masivă, comercializarea bunurilor și a serviciilor și intensificarea influenței internaționale prin intermediul tranzacțiilor financiare și a investițiilor în zonele urbane. Pentru Republica Moldova, dobândirea autonomiei de stat a însemnat, în primul rând, reorientarea direcției de desfășurare a politicii de stat prin trecerea de la economia centralizată planificată la o societate pluralistă și la o economie de piață, schimbare care, coordonată cu modificările instituțiilor existente și apariția unor instituții noi, a condus la redefinirea modului de intervenție a statului în procesul de planificare urbană. Transformările cu impact major în acest sens sunt privatizările bunurilor de stat (atât suprafețe de teren, cât și mari întreprinderi economice cu un aport considerabil la bugetul de stat) și diminuarea controlului de stat asupra dezvoltării spațiale, ceea ce a condus la accesul facil al multor investitori privați la proprietățile statului. Modelul descentralizat este, totuși, implementat cu dificultate în condițiile în care Republicii Moldova îi lipsește această practică pe care statele Europei de vest au obținut-o de-a lungul deceniilor. Planificarea actuală se caracterizează prin lipsa forței decizionale și lipsa unei capacități de coordonare efectivă din partea instituțiilor responsabile, ceea ce conduce la soluții finale incomplete și la intervenții motivate de oportunități și interese, aceste slăbiciuni fiind ulterior cu succes exploatate de către sectorul privat, care are un rol din ce în ce mai intens în modificarea vectorilor de dezvoltare urbană. Situația este comparabilă celei cu care s-au confruntat statele occidentale la mijlocul secolului XX ca urmare a procesului de industrializare intensivă. Lewis Mumford vorbește în cartea sa "The Urban Prospect" despre consecințele imprevizibile ale industrializării și creșterii economice, proces în esență pozitiv, atâta timp cât există o stare de echilibru între interesele marilor structuri economice și normele etice de proiectare.

Calitatea imaginii arhitecturale este rezultatul acțiunii sau inacțiunii politice. Succesul dezvoltării orașelor este direct legat de elaborarea strategiilor de dezvoltare formulate pe baza politicilor de stat.

Bibliografie:

1. Lewis MUMFORD *The Urban Prospect*. New York, 1968